

sandelig været samlet store Capitaler i Haandværksstanden, den ærede Rigsdagsmand veed meget godt, at her i Kjøbenhavn flere Gange afdøde Haandværkere have efterladt sig flere Tønder Guld. Under den nu bestaaende Tilstand er det ganske vist, at en stor Deel af Arbejderne overfor saadanne Capitalister i Grunden have befundet sig som simple Dagelødere, idet de selv have manglet den mange Gange ikke ubetydelige Capital, som var fornøden til at begrunde en selvstændig Eksistens. De formuende Arbejdsherrer have ved deres Indflydelse kunnet udøve stor Virkning paa Besømmelsen af Prøverne, kort sagt, strække deres Indflydelse ud til vide Grændser, og gjøre sig en meget stor Fordeel af det bestaaende Laugsvæsen. Naar Loven gaaer igjennem, naar det staaer Enhver frit for for en billig Betaling at vinde en selvstændig Eksistens, saasnart han har den fornødne lille Driftscapital, eller kan faae den at laane hos en Capitalist — det ærede Medlem vil vist ikke nægte, at det er en Fordeel for en fattig Mand at kunne faae Penge at laane — saa kan han gjøre sig fri. Altsaa hans Forhold til Arbejdsherren vil ikke forandres; men lider det nogen Forandring, saa er det til det Bedre. Men, siger den ærede Rigsdagsmand, saadanne store Capitaler ruinerer den mindre Haandværker. Ligesom den ærede Rigsdagsmand kun er bange for Capitalisterne udenfor Haandværksstanden, saaledes nærer han paa den anden Side en særegen Grad af Interesse for de mindre Haandværkere. Dersom denne Frygt var begrundet, hvorfor skeer det da ikke nu? Dersom Industrien havde faa stærk Tiltrækning for Capitalen, dersom det var fordeeltigt at kaste store Summer ind i den, hvorfor gjør man det da ikke? Ja, den ærede Rigsdagsmand siger, Capitalisterne maae nu binde sig til Haandværkere; men det maae de ogsaa, naar Reformen er sleet. Ingen kan drive et Haandværk uden at understøttes af Haandværkere, af Fagdygtigheden. Capitalisten kan ogsaa nu godt være Vogholder hos Haandværkeren, hos den duelige som hos den uduelige, jeg vil just ikke sige fordrufne, Mester, der laaner ham sit Navn. Den ærede Rigsdagsmand veed ligesaagodt som jeg, at nede paa Østergade boer en stor Kræm-

mer, som er Hattemager. Naar endelig den ærede Rigsdagsmand har sammenlignet sine Ændringsforslag med Jordens Sammenlægning og Udskifning, saa troer jeg dog, der er en betydelig Forskiel, nemlig den, at Landets Jordareal er en endelig Størrelse, men Grændsen for den menneskelige Virksomhed kan ikke afstikkes. Imidlertid troer jeg ogsaa, at under vore nærværende Forhold, da Velstand er saa almindelig og Priserne paa Jord saa høie, ere Grændser for Sammenlægning og Udskifning maaftæe ikke nødvendige. Der kunde maaftæe snarere være Grund til at frygte, at Udskifningen vilde gaae for vidt, end at Sammenlægningen vil gjøre det. Den ærede Rigsdagsmand har i Ændringsforslaget opført et Stykke af sin nye, men frasaldne § 16, som han vil beholde, og som fordrer en almindelig Færdighed i at udøve et Haandværk. Jeg troer, at den ærede Rigsdagsmand maa indrømme, at der er Fare for, at Utilfredsheden med hans Indrømmelse ganske sikkert vil søge at skaffe sig Indflydelse paa kommende Regjerings Fortolkning af denne Bestemmelse, og vi have jo haft Regjeringer, som have haft meget forældede Anskuelser. Industriens Udvikling bestaaer væsentlig i Udviklingen af Dygtighed i det Enkelte, men ved at foreskrive en almindelig Prøve lader man Dygtigheden borte fra det Enkelte. Man nøder Folk til at tilægge sig en almindelig Færdighed; men en Haandværker kan være ganske udmærket dygtig i en enkelt Ting, og dog kan han ikke bestaae en almindelig Prøve. Er det da den ærede Rigsdagsmands Mening at forhindre en saadan Mand fra at fortjene sit Brød selvstændigt? Den ærede Rigsdagsmand vil sige, han kan ernære sig ved Hjælp af Kone og Børn. Men han maa dog indrømme, at mangfoldige Haandværkere ikke kunne notes med den Vistand, som Kone og Børn kunne yde. Jeg vil tage et Exempel: en Mand opfinder en Maskine til at forfærdige Kullgardinstofke, og han tilfældigviis ikke er gift, eller har en sygelig Kone og smaa Børn, kan han saa paa engang trække Maskinen og arbejde med Maskinen? Vil han nu forlange, at denne Mand for at faae Lov til at arbejde med sin Maskine skal kunne gjøre Vin-